

Probační a mediační služba ČR

PROBACE

PAROLE

Dohled probačního úředníka:

- Dohledem se rozumí:

Pravidelný **OSOBNÍ KONTAKT** pachatele s úředníkem PMS, spolupráce při vytváření a realizaci **PROBAČNÍHO PLÁNU DOHLEDU** a **KONTROLA DODRŽOVÁNÍ PODMÍNEK** uložených pachateli soudem nebo vyplývajících ze zákona.

- Účel dohledu :

a) **SLEDOVÁNÍ A KONTROLA** chování pachatele čímž je zajišťována ochrana společnosti a snížení možnosti opakování trestné činnosti,

b) odborné **VEDENÍ A POMOC** pachateli s cílem zajistit, aby v budoucnu vedl řádný život.

Dohledové instituty:

- **PODMÍNĚNÝ ODKLAD VÝKONU TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY** s dohledem, zkušební doba 1 až 5 let.
 - **PODMÍNĚNÉ PROPUŠTĚNÍ Z VÝKONU TRESTU** odnětí svobody s dohledem zkušební doba 1 až 7 let.
 - **PODMÍNĚNÉ UPUŠTĚNÍ OD POTRESTÁNÍ** s dohledem, zkušební doba až 1 rok.
 - **PROPUŠTĚNÍ Z OCHRANNÉHO LÉČENÍ** s dohledem.
 - **Výkon trestu OBECNĚ PROSPĚŠNÝCH PRACÍ** za současného uložení dohledu při prodloužení lhůty k vykonání trestu OPP.
 - **VÝCHOVNÉ OPATŘENÍ** dohled probačního úředníka u mladistvých.
- + NÁHRADA VAZBY** dohledem.

Dohled probačního úředníka:

- Povinnosti pachatele (§ 50):
- **SPOLUPRACOVAT** s probačním úředníkem (dále jen „PÚ“) způsobem, který mu probační úředník stanoví a plnit probační plán dohledu.
- **DOSTAVOVAT SE** k PÚ ve lhůtách, které mu stanovil.
- **INFORMOVAT** PÚ o svém pobytu, zaměstnání a zdrojích obživy.
- **Dodržovat** uložená **OMEZENÍ A POVINNOSTI**.
- **INFORMOVAT** PÚ o jiných důležitých okolnostech určených PÚ pro výkon dohledu.
- **Umožnit** PÚ **VSTUP DO OBYDLÍ**, ve kterém se zdržuje.

Dohled probačního úředníka:

- Povinnosti a oprávnění probačního úředníka:
- Vykonávat dohled nad pachatelem v souladu s vytvořeným probačním plánem dohledu.
- Být odsouzenému nápomocen v jeho záležitostech.
- Plnit pokyny předsedy senátu, pravidelně aktualizovat probační plán s přihlédnutím k osobním, rodinným a jiným poměrům pachatele.
- Poruší-li pachatel závažným způsobem nebo opakovaně podmínky dohledu, probační plán nebo uložené povinnosti informuje o tom bez zbytečného odkladu předsedu senátu. Při méně závažném porušení PU pachatele upozorní a poučí ho, že při opakovaném porušení bude informovat předsedu senátu.

Dohled probačního úředníka:

- Povinnosti a oprávnění probačního úředníka:
 - Nestanoví-li předseda senátu jinak, zpracuje nejméně 1x za 6 měsíců zprávu, ve které informuje o průběhu dohledu, o dodržování uložených povinností a o poměrech pachatele.
 - PMS má oprávnění obracet se na všechny osoby (fyzické i právnické) a státní orgány s dožádáním o sdělení potřebných údajů a tyto jsou povinny údaje sdělit.

Dohled probačního úředníka:

- Zásady a principy práce s klientem :
 - navázání konstruktivního vztahu
 - informovanost → pravidla
 - nekompromisně trvat na pravidlech = důslednost
 - transparentnost
 - přiměřenost pomoci / kontroly
 - aktivizace klienta k řešení ⇒ důraz na přijetí odpovědnosti
 - zákonnost
 - program: malé cíle ⇒ vedení řádného života
 - spolupráce
 - respekt individuality
 - pravidelnost, dlouhodobost, systematická práce s klientem

Dohled probačního úředníka:

▪ ANALÝZA POTŘEB A RIZIK :

Proces stanovení rizik a potřeb pachatele, který PÚ provádí prostřednictvím vyhodnocení informací, které získá z:

- osobního rozhovoru s pachatelem,
- ověření údajů získaných od pachatele z jiných zdrojů,
- návštěvy v místě bydliště pachatele,
- navázání kontaktu s obětí nebo pozůstalými po oběti,
- navázání kontaktu s orgány činnými v tr.řízení,
- navázání kontaktu s odborníky, kteří jsou do práce s pachatelem zapojeni,
- studiem dostupných materiálů – původního trestního spisu (zejména rozsudku, výpovědí pachatele a svědků, znaleckých posudků, opisu rejstříku trestů atd.) a dalších vyžádaných písemných podkladů.

Dohled probačního úředníka:

- ANALÝZA POTŘEB A RIZIK :
 - **RIZIKO:** nebezpečí, hrozba, pravděpodobnost nezdaru, recidivy, újmy
 - **RIZIKOVÝ FAKTOR:** okolnost podněcující vznik rizika, zvyšující pravděpodobnost jeho vzniku
- Dělení:
 - **STATICKE** - v čase neměnné, př. věk, pohlaví, trestní minulost, dřívější výkon alternativních trestů,
 - **DYNAMICKÉ** - v čase proměnlivé, př. antisociální postoj, kriminální vazby, užívání drog/alkoholu, finance, bydlení aj.

Dohled probačního úředníka:

▪ ANALÝZA POTŘEB A RIZIK :

Analýza - pracovník se zaměří na následující oblasti:

aktuální TČ, trestní minulost, okolnosti ovlivňující TČ, zaměstnání, vzdělání, finanční situace, bydlení, postoje, myšlení, chování obviněného, sociální okolí, závislosti, zdraví, postoj obviněného k TČ a k oběti, potřeby obviněného, atd.

Vyhodnocování - určení pravděpodobnosti další trestné činnosti:

- určit míru rizika recidivy a újmy (nízká, střední, vysoká)
- charakter újmy (materiální, sexuální, na zdraví, životě, psychická)
- uvést zdroje, důvody vyhodnocení (proč si to myslím?) – Co konkrétně by se mohlo stát, komu, za jakých okolností a s jakými dopady?

Dohled probačního úředníka:

- ANALÝZA POTŘEB A RIZIK - opatření:
 - z vyhodnocení vyplývá závažnost případu,
 - ta určuje míru intenzity intervence (spolupráce v dohledu, doporučované alternativy),
 - PÚ musí výsledky analýzy zohlednit při sestavení probačního plánu dohledu - konkrétně stanoví, jakým způsobem bude rizika zmenšovat a jakým způsobem budou potřeby pachatele řešeny (např. dokladovat NŠ, zkontaktovat exekutora, testování – alkohol, drogy, atd.)
 - Důležitá je pravidelná kontrola ujednaného, vyhodnocení a aktualizace plánů.

Dohled probačního úředníka:

- PROBAČNÍ PLÁN DOHLEDU:

= nástroj efektivního výkonu dohledu:

- Individuální specifikace, konkretizace dohledu
- Pravidla spolupráce
- Je vytvářen ve spolupráci s klientem
- K hodnocení úspěchů spolupráce ⇒ mapa cesty
- Průběžná aktualizace
- Identifikace a pojmenování specifických potřeb a zájmů ⇒ jejich naplnění společensky přijatelným způsobem
- Práce s úspěchem, pozitivy ⇒ motivace
- Hledání, co a jak měnit
- Zohlednění soudem uložených povinností a omezení
- Srozumitelnost pro klienta

PAROLE:

- **Zákon dává možnost podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody** (zpravidla po výkonu poloviny trestu, při splnění zákonem daných podmínek dříve, u závažných trestných činů a při uložení trestu odnětí svobody nad 20 až do 30 let po 2/3 trestu, u odsouzených k výjimečnému trestu na doživotí může být podmíněně propuštěn až po nejméně 20 letech),
- **jestliže odsouzený svým chováním a plněním svých povinností prokázal polepšení a může se od něj očekávat, že v budoucnu povede řádný život nebo soud přijme záruku za dovršení nápravy odsouzeného.**

PAROLE:

Odsouzenému, kterého soud podmíněně propustí před vykonáním poloviny trestu (§ 88/2) soud uloží *specifické povinnosti a omezení*, aby:

- se ve zkušební době **ZDRŽOVAL VE SVÉM OBYDLÍ** zejména v noční době a ve dnech pracovního klidu a volna (celková doba nesmí přesáhnout 1 rok)
- nebo aby **VYKONAL PRÁCE VE PROSPĚCH OBCÍ**, státních nebo jiných obecně prospěšných institucí (50 až 200 hodin),
- nebo aby **SLOŽIL URČENOU PENĚŽNÍ ČÁSTKU** na pomoc obětem TČ na účet soudu (dle osobních a majetkových poměrů 2.000,- až 10.000.000,- Kč).

PAROLE:

- Podmíněné propuštění nepředstavuje nárokový institut - přestože odsouzený splní povinné náležitosti, soud nemusí jeho žádosti vyhovět.
- Zkušební doba: 1 až 7 let, u mladistvého 1 – 5 let,
- Lze současně vyslovit dohled a v rámci dohledu i přiměřená omezení a povinnosti
- Soud vychází ze spisového materiálu zahrnujícího zprávu věznice, rejstřík trestu, příp. zprávy z místa bydliště a další podklady, dále soud přihlíží, zda má odsouzený zajištěnu práci a bydlení.
- Při zamítnutí žádosti lze znovu požádat po roce od pravomocného rozhodnutí.
- Pokud soud žádosti vyhoví, opouští odsouzený věznici po právní moci rozhodnutí.

PAROLE:

Součinnost PMS a Vězeňské služby:

- Součinnost je zakotvena v dohodě mezi PMS a Vězeňskou službou ČR (VS).
- PMS částečně pracuje ve věznici.
- Je nezbytné fungování týmu VS-PMS.

Cíl:

Vzájemná KOORDINACE A EFEKTIVNÍ VÝKON spolupráce PMS a VS v oblasti přípravy na rozhodování o podmíněné propuštění (PP) s dohledem.

Smysl:

Připravit pro soud RELEVANTNÍ PODKLADY pro rozhodování o PP, včetně doporučení k minimalizaci recidivy.

PAROLE:

Součinnost PMS a Vězeňské služby - POSTUP:

- Vězeňská služba ČR při nástupu pachatele do výkonu trestu odnětí svobody informuje o možnostech spolupráce s PMS.
- Znovu informace pro ty, kteří mohou za 6 měs. žádat o PP ⇒ pachatel prodiskutuje s vychovatelem možnost spolupráce s PMS.
- V případě, že má odsouzený o spolupráci s PMS zájem, vyplní „*podnět k zahájení spolupráce s PMS ČR*“ → vyplnění základních informací (vychovatel zapíše do osobní karty, že klient kontaktoval PMS). Tento podnět zasílá nejpozději do 3 měsíců před podáním žádosti o PP.
- Následně PÚ provede konzultaci s odsouzeným ve věznici. Před touto konzultací získá PÚ informace od vychovatele, sociálního pracovníka o osobě odsouzeného, seznámí se s osobním spisem a kartou odsouzeného.

PAROLE:

Konzultace s odsouzeným:

- vychází z *informací z podnětu*,
- dojednání *podmínek vzájemné spolupráce* (konkrétní postup, domluva dalšího termínu) + spolupráce s dalšími organizacemi,
- *informace od dalších osob a subjektů* ⇒ hledání zdrojů posouzení osoby klienta, dostupné formy prevence, objektivizace sdělených údajů.

Stanovisko střediska PMS ČR k žádosti o PP

- klient seznámen s obsahem
- právo vyjádřit se

Vězeňská služba posílá PMS jejich stanovisko k PP.

PÚ zasílá soudu stanovisko k podmíněnému propuštění pachatele (včetně např. návrhu na uložení dohledu či konkrétních přiměřených povinností či omezení na zkušební dobu)

PAROLE:

Postup po pravomocném rozhodnutí soudu o PP s dohledem:

- Příslušný soud, který rozhodl o podmíněném propuštění, informuje místně příslušné středisko PMS (v místě bydliště klienta).
- Věznice propustí klienta → neprodleně informuje příslušné středisko PMS.
- V případě, že PMS spolupracovala s pachatelem na přípravě podkladů k PP, informuje toto středisko pracovníka, kterému byl případ přidělen pro výkon dohledu v okrese bydliště pachatele po propuštění.

Děkuji za pozornost.

